

Kardinal Zenon Grocholewski

“Blažena ti što povjerova!”

Homilija

*u slavlju Majke Božje od Kamenitih vrata – Zaštitnice grada Zagreba
Zagreb 31. svibnja 2014.*

Svetkovina Pohoda Blažene Djevice Marije

Uzoriti gospodine Kardinale, preuzvišena gospodo,
draga subraćo u svećeništvu, predragi u Kristu!

1. “Blažena ti što povjerova!”

Radostan sam što sam s vama, slaveći svetkovinu Djevice Marije, Zaštitnice ovoga prelijepoga grada Zagreba, zazivane imenom ‘Majke Božje od Kamenitih vrata’. Radostan sam, jer ista snažna pobožnost ujedinjuje vaš narod i moju rodnu zemlju, Poljsku.

Evandjelje koje smo slušali pripovijeda nam o Marijinu pohodu Elizabetinu domu. Iz toga prizora za naše razmatranje uzimam Elizabetine riječi koje se odnose na Mariju: “Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!” “Blažena ti što povjerova!”

Usmjeravam pozornost na te riječi, jer ove se godine spominjemo dvadesete obljetnice prvoga pohoda Ivana Pavla II. Zagrebu (10.-11. rujna 1994.) i, osim toga, još imamo pred očima slike svečanoga proglašenja svetim toga pape u Rimu, s veličanstvenim sudjelovanjem vjernikâ iz cijeloga svijeta.

Sveti Ivan Pavao II. od navedenih je Elizabetinih riječi: “Blažena ti što povjerova” napravio središnju misao svoje predivne enciklike o Mariji *Redemptoris Mater* (25. ožujka 1987.). Taj je papa, sada svetac, izrazio veliko divljenje Marijinom vjerom, primjećujući da se toj njezinoj vjeri treba diviti ne samo u Navještenju, kada je Marija anđelu Gospodnjemu odgovorila: “Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi”, nego se treba diviti Mariji u cijelome njezinu životu. Uistinu, cijeli je njezin život bilo “hodočašće vjere” te je – zahvaljujući toj vjeri – ona “postala stvarno prisutnom u otajstvu Krista” (br. 12). I dodajemo: zahvaljujući toj vjeri postala je prisutnom i u otajstvu Crkve i u životu svakoga od nas. Blažena ti što povjerova!

Vrlo je znakovito da je papa Benedikt XVI. u homiliji proglašenja blaženim Ivana Pavla II., 1. svibnja 2011., Elizabetine riječi: “Blažena ti što povjerova” povezao s Ivanom Pavlom II., rekavši: “Blažen si, ljubljeni papa Ivane Pavle II., što si povjerovao!” Blažen ti, što povjerova! Da, vjera je bila glavno vrelo pouzdanja u Gospodina toga velikog pape, njegova divljenja pred božanskim otajstvima, kao i

njegovoga htijenja i njegove zauzetosti za ozdravljanje i za obogaćivanje suvremenoga svijeta tim otajstvima.

Papa Benedikt XVI. u istoj je homiliji nastavio: "Danas je blaženim proglašen jedan papa, jedan nasljednik svetoga Petra, pozvan učvrstiti svoju braću u vjeri. Ivan Pavao II. je blažen po svojoj vjeri, snažnoj i velikodušnoj, apostolskoj."

Zatim je Benedikt XVI. nastavio: "Sažeto rečeno: Ivan Pavao II. vratio nam je snagu vjerovanja u Krista, jer je Krist *Redemptor hominis*, Otkupitelj čovjeka." Svoju je homiliju Papa završio riječima molitve, tako aktualne u današnjoj krizi vjere: "Blažen si, ljubljani papa Ivane Pavle II., što si povjerovao! Nastavi - molimo te - s neba podupirati vjeru Božjega naroda."

Iz toga što sam do sada rekao može se, smatram, jasno naslutiti zašto sam tijekom velikoga slavlja nebeske Zaštitnice vašega prelijepog grada te, imajući pred očima lik svetoga Ivana Pavla II., zaželio naglasiti riječi današnjega Evanđelja: "Blažena ti što povjerova!"

Vjera je temeljna stvarnost u životu svakoga od nas. O njoj, naime, ovisi sav dinamizam našega kršćanskog života i naš hod prema svetosti.

2. Vjera je poput noći

a. Kako tumači nedavno objavljena enciklika pape Franje *Lumen fidei* (29. lipnja 2013.), vjera je svjetlo, ali trebamo biti svjesni da je ona svjetlo, jer je poput noći. Da, vjera je poput noći, tamne, u kojoj su razasute zvijezde. Sveti Ivan od Križa - taj veliki mistik kršćanstva - govorio je baš o tamnoj noći vjere u duhovnome životu. No, nije istina da se tijekom noći vidi manje. Baš suprotno tomu: tijekom noći se vidi puno više! Da, tijekom dana vidimo jasnije, detaljnije (možemo čak dodirnuti i mjeriti stvari), ali vidimo malo; vidimo samo ono što nas okružuje. Naše je vidno polje vrlo ograničeno. Istina je pak da tijekom noći vidimo nejasnije, s manje preciznosti, ali vidimo punije, vidimo dalje; vidimo zvijezde, udaljene od nas tisuće svjetlosnih godina; vidimo svoj mali život u okviru neizmjernoga svemira, u okviru sveukupnosti stvorenoga svijeta.

Oduvijek sam bio zadivljen zvjezdanom noći. U godinama svoga gimnazijskog školovanja često sam sa svojim profesorom i s nekolicinom prijatelja uvečer izlazio promatrati zvijezde. Kupili smo si mape nebeskoga svoda koje su se mogle namještati za svaki dan, kako bi se promatrale razne konstelacije. Gledajući zvijezde osjećao sam se velikim; činilo mi se da uistinu vidim, da vidim istinu svoga postojanja, da vidim da moj život nije ograničen na određeni gradić, na određeni narod ili na zemlju, nego je uronjen u ogroman, zadivljujuć, prekrasan, očaravajući i nepregledni svemir.

Vjera je poput noći posute zvijezdama. U vjeri vidimo nejasnije, nepreciznije (puno je otajstava, puno toga što nismo sposobni razumjeti), ali vidimo dalje, ispunjenije; vidimo svoj maleni život u perspektivi vječnosti, cjelovitosti svoga postojanja.

b. Imajući pred očima tu veliku perspektivu vječnosti, cjelovitosti svoga postojanja, u našem se životu nešto nužno mijenja:

- naša prosudba postaje zrelijom, punijom i – rekao bih – stvarnijom, realističnijom, jer ne uzimamo u obzir samo malene okolnosti svoga života, nego cjelinu svoga življenja.

- Imajući pred očima tu veliku perspektivu koju nam naznačuje vjera u nama se mijenja ljestvica vrijednosti, stupnjevanje vrijednosti: puno stvari na koje su ljudi navezani (na primjer: bogatstvo, moć, ugled) u svjetlu vječnosti gubi svoju vrijednost; druge pak, naizgled malene stvari (kao što su: oprostjenje, molitva, žrtva, djelo ljubavi, poniznosti itd.), poprimaju veliku važnost, jer će one odrediti naš život u vječnoj perspektivi. Isus je učenike neprestano upućivao u tu novu ljestvicu ili logiku vrijednosti, kao kad je, na primjer, rekao: "Tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude poslužitelj. I tko god hoće da među vama bude prvi, neka vam bude sluga. Tako i Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj daje kao otkupninu za mnoge." (Mt 20, 26-28; usp. Mk 10, 43-45; Lk 22, 26-27) Ili pak: „Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga.“ (Iv 12, 25)

- Imajući pred očima tu veliku perspektivu vječnosti postajemo slobodnijima, jer se ne dopuštamo uvjetovati sitnicama zemaljskoga života.

- Tako vjera postaje vrelom snage, osposobljujući nas: a) da se odrekemo puno toga od zemaljskoga života, poznavajući njihovu vrlo relativnu vrijednost; b) postaje vrelom snage, osposobljujući nas za spokojno i mirno sučeljavanje s trpljenjima, protivštinama, pa čak i sa smrću, znajući da je naš život neuništiv; c) postaje vrelom snage, osposobljujući nas za poduzimanje napora da bismo zadobili vječne vrijednosti, trajne, neuništive; one, naime, koje se ne gube, koje „ni moljac ni rđa ne nagriza i koje kradljivci ne potkapaju niti krađu“ (Mt 6, 20; Lk 12, 33), ne zadržavajući se samo na onim vrijednostima koje prije ili kasnije nestaju.

- Takva vjera također postaje nužno vrelom kršćanskoga dinamizma i čini nas vjerodostojnima i učinkovitima u djelu apostolata.

3. Učiniti da vjera sazrije

a. Vjera je – ako ju netko zbilja posjeduje i živi – velika stvar, veliko blago; ona je u samoj sebi snaga duhovnoga života, upravo zbog činjenice da pred nama otvara tu bezgraničnu perspektivu života, cjelovitost života; a kao posljedica toga, ona nas preobražava, to jest nužno mijenja naš način gledanja na stvari, prosuđivanja i djelovanja.

Ako smo uistinu slabi u svome duhovnom životu, neznatno preobraženi vjerom i tako malo spremni slijediti Krista na radikalan način, to je zbog toga što se u našem gledanju na stvari i u prosuđivanju ograničujemo samo na ovaj zemaljski život te gubimo iz vida dimenziju sveukupnosti svoga života koja nam je dana perspektivom vjere.

Imam dojam da se mi kršćani često ponašamo poput pogana koji izvana podupiru vjeru; koji se očituju u prilog vjere; koji ju čak i brane, ali nemaju hrabrosti skočiti u rijeku vjere; nemaju hrabrosti promišljati i djelovati u skladu s kategorijama vjere. No, istinska pustolovina vjere započinje baš tada, kada se bacimo u rijeku vjere, kada počinjemo misliti i djelovati sukladno logici vjere.

Takva je bila Marijina pustolovina vjere i svih svetih, kao i ključ njihove plodnosti u životu Crkve.

b. Znamo dobro da vjera može u nama rasti i jačati, ali može i slabiti; može čak i nestati, zbog našega nemara. To jasno vidimo u Evanđeljima:

– Nakon čuda u Kani Galilejskoj, sveti Ivan, na primjer, bilježi: "Povjerovaše u njega njegovi učenici." (*Iv 2, 11*) Ali oni su vjerovali i prije; naime, slijedili su Isusa. Evanđelist je očito želio reći da je njihova vjera bila osnažena.

– Isus je više puta ukorio čak i svoje učenike, jer su bili "malovjerni": na primjer, kada su u oluji na moru povikali: "Gospodine, spasi, pogibosmo!". Isus im je odgovorio: "Što ste plašljivi, malovjerni?" (*Mt 8, 26*; usp. također: *Mk 4, 40*; *Lk 8, 25*); apostolu Petru koji se, hodajući po vodi, uplašio i počeo tonuti, Isus je rekao: "Malovjerni, zašto si posumnjao?" (*Mt 14, 31*); učenicima koji su ga pitali zašto nisu uspjeli izagnati zloduha iz padavičara Isus je odgovorio: „Zbog vaše malovjernosti.“ (*Mt 17, 20*); nakon uskrsnuća „ukaza se Jedanaestorici dok bijahu za stolom. Prekori njihovu nevjeru i okorjelost srca što ne povjerovaše onima koji ga vidješe uskrsla od mrtvih.“ (*Mk 16, 14*); (usp. također: *Mt 6, 30*; *16, 8*; *Lk 12, 28*).

– U drugim je prigodama Isus hvalio nečiju vjeru. O satniku iz Kafarnauma, koji je molio da ozdravi njegovoga slugu, rekao je: "Kažem vam, ni u Izraelu na nađoh tolike vjere." (*Lk 7, 9*; usp. također *Mt 8, 10*) Tomu slično, dirljiv prizor s Kanaankom zaključen je Isusovim riječima: "O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš." (*Mt 15, 28*) Puno je puta Isus kao uzrok otpuštanja grijeha ili ozdravljenja od neke bolesti naznačio upravo vjeru: „Tvoja te je vjera spasila.“ (Usp. *Mt 9, 2*; *9, 22*; *9, 29*; *Mk 2, 5*; *5, 34*; *Lk 5, 20*; *7, 50*; *8, 48*; *18, 42*)

– Apostoli su zamolili Isusa: "Umnoži nam vjeru!" (*Lk 17, 5*)

– Tijekom Posljednje večere Isus je molio za Petra, da ne malakše njegova vjera i zapovjedio mu da učvrsti svoju braću u vjeri (*Lk 22, 32*).

Da, vjera može u nama rasti ili opadati. Svatko je odgovoran za rast ili za slabljenje svoje vjere. Vjera je krhka biljka. Da bi bila živa i da bi rasla u nama, potrebno ju je brižno njegovati: molitvom, sakramentima, Božjom riječju, učenjem, ali možda ponajprije životom u skladu sa zahtjevima vjere. Naime, sveti Jakov primjećuje u svojoj poslanici: "Vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi." (*Jk 2, 17*) Da, vjera može živjeti i rasti samo činjenjem i dijeleći ju s drugima.

Zaključak

Predragi, ne štedite snage za trajan rast u vjeri; budite hrabri za razmišljanje, za prosuđivanje i za korjenito djelovanje, sukladno logici vjere. Tada vaš život i vaš

apostolat u današnjemu svijetu, na koji smo svi pozvani, neće moći ostati bez ploda. Kako je napisao sveti Ivan Apostol: „Ovo je pobjeda što pobijedi svijet: vjera naša.“ (1Iv 5, 4)

S apostolima zazivamo: “Umnoži nam vjeru!”

Molimo Zaštitnicu vašega grada, nju “koja povjerova”, da nam pomogne rasti u vjeri. I ti, Ivane Pavle II., koji si bio pozvan učvrstiti vjeru braće na zemlji, “nastavi s neba podupirati vjeru Božjega naroda”. Amen.